

Vestnik.

Osobne vesti. Voditelj c. kr. okrajnega glavarstva v Kočevji, preblagorodni g. dr. Ludvik Thomann pl. Montalmar, imenovan je okrajnim glavarjem v Kočevji; c. kr. okrajni glavar v Črnomlju, preblagorodni g. Ferdinand markiz Gozani, pride za okrajnega glavarja v Postojino, c. kr. okrajni glavar v Logatci, blagorodni g. dr. Mihael Gsettenhofer, pa za okrajnega glavarja v Kranj; ministerijalni podtajnik g. Gustav del Cott je imenovan vladnim tajnikom in prevzame voditeljstvo okrajnega glavarstva v Logatci; komisar g. dr. Frančišek Hinterlechner pa prevzame kot vladni tajnik voditeljstvo okrajnega glavarstva v Črnomlju. S temi imenovanji se je izpremenilo tudi predsedništvo c. k. okrajnih šolskih svetov v imenovanih okrajih. — Izprašana učiteljska kandidatinja gospodičina Emilija Jurmanova, ki je bila imenovana za Spodnjo Idrijo, prevzela je drugo učiteljsko službo na dvorazrednici v Vremah v postojinskem okraji.

Dr. Jožef Mich. V Opavi je dne 25. prosinca t. m. po dolgi bolezni umrl dr. J. Mich, c. kr. šolski svetnik, ravnatelj tamošnjega učiteljskega i. t. d. v 56. letu svoje dobe. Pokojnik je bil značaj, čist kot zlato in izveden pedagog. Za razvoj šolstva v Šleziji, katero štejemo glede šolstva v Avstriji med prve, ima on največje zasluge. Bil je Nemec, a zbog svojega ljudomilega značaja pravičen proti vsakemu. Mnogo je deloval v zakonodajalstvu, posebno kar se tiče normalnih učnih črtežev. Bil je tudi pedagoški pisatelj ter je spisal „vzgojslovje, logiko, dušeslovje, akoslovje“, katere knjige so deloma na učiteljskih v rabi in tudi že na slovenski jezik preložene. Pravi oče učiteljev ustanovil je blagajnico za učiteljske vdove in sirote.

Ubožne knjige za Kranjsko. Z razpisom dne 12. prosinca t. l. naznanja visoki c. kr. deželni šolski svet, da je vis. c. kr. naučno ministerstvo z ukazom od dne 13. grudnia 1889. l. št. 24.703 iz c. k. zaloge šolskih knjig na Dunaji za ubožne knjige šolskega leta 1890/91 za ljudske šole na Kranjskem odmerilo vsoto 1480 gld. 32 kr. Od te vsote spada na šolski okraj mesto Ljubljana 78-25 gld., Postojina 123-35, Kočevje 146-44, Krško 175-75, Kranj 125-14, okolica ljubljanska 152-84, Litija 107-08, Logatec 125-27, Radovljica 82-52, Rudolfovo 153—, Kamnik 111-15 in Črnomelj 99-58 gld.

C. kr. okrajni šolski sveti naj predpisane izkaze o zahtevanih knjigah vložijo do dne 1. rožnika t. l. na osrednjo direkcijo c. kr. zaloge šolskih knjig na Dunaji. Kjer bi se vsled posebnih razmer zahtevalo knjig za večjo vsoto, tam mora dotični c. kr. okrajni šolski svet to potrebo natanko dokazati.

Časopisi v naši državi. V avstro-ogerski državi izhaja 977 časopisov in sicer: na Češkem 236 (v Pragi 86 čeških in 15 nemških), na Moravskem 42, v Šleziji 13, na Avstrijskem 70, na Slovaškem 6, na Stajerskem 18, na Koroškem 8, na Kranjskem 13, na Primorskem 20, na Tirolskem 24, v Dalmaciji 11, v Galiciji 61, v Bukovini 12, na Ogerskem 189, na Sedmograškem 21, na Hrvatskem 24, v Bosni in Hercegovini 6.

Umestna prepoved. Mestni urad v Warnsdorfu na Češkem je osebam obojega spola pod 16.

letom prepovedal obiskovati javna plesišča. Kdor se proti tej prepovedi zasači na javnih plesiščih, bode se s plesišča iztirjal in primerno kaznoval.

Nameravane premembe v učnem času. Češki deželni zdravstveni svet priporoča peticijo društva nemških zdravnikov, da bi se opustilo popoldnansko poučevanje na gimnazijah in želi, da bi vlada na to delala, da bi se popoldnanski pouk na srednjih in ljudskih šolah sploh opustil. — Nasprotno pa deželni zdravstveni svet na Nižavstrijskem predlaga, da bi se o zimskem času v prvih razredih ljudske šole popoldnanski pouk pričel namesto ob osmih šele ob devetih. — Ta predloga sta si z ozirom na zakonito določeno število učnih ur nekoliko v nasprotstvu. Sicer pa se to more le izvesti v mestih in trgih, kjer je pouk za vse otroke celodnevno.

Kdo bolje ume? Inspekcija v neki šoli je bila končana. Gospod nadzornik in gospod učitelj sta z otroki odmolila in ti so se razšli. Samo jedna blizu trinajstletna deklica ostane v šolski sobi s pismom v roci. Gospod učitelj, ki je med tem pripravjal uradne knjige, da jih pregleda nadzornik, zapazi deklico in jo — glavo polno skrbij — nekoliko nejevoljno vpraša, česa čaka. „Gospod učitelj“, reče deklica nekoliko prestrašena, „mati Vas prošijo, ko bi hoteli na to-le pismo spisati addresso na strica v Hamburgu — po tem-le“. — „Jutri, sedaj nimam časa, vidiš to —?“ — „Pokaži, deklica, pokaži!“ reče gospod nadzornik in ji vzame pismo ter napiše addresso deklinemu stricu v Hamburgu. „Tako“, pravi, „tu imaš pismo, zdaj je pa le nesi materi“. Ali deklica stoji kakor pribita in šele, ko se učitelj obrne, priskoči k njemu v jedri roci pismo z addresso, ki jo je spisal gospod nadzornik, v drugi pa formular addresso ter pravi: „Prosim Vas gospod učitelj, ali je gospod nadzornik to prav napisal?“ — „Prav“, reče gospod učitelj, a gospod nadzornik se veselo zasmeje in pravi: „Vidim, kako zaupanje ima to dete do Vas. Gospod učitelj ma je nad vsemi osobami najvišja avtoriteta. Čestitam Vam!“ „Posel z Budčo“.

Ugodno vzgojno sredstvo. V Bostonu se je odprl nov vzgojni zavod, kateri ima namen, koristno baviti se z otroki, ki brez dela postopajo po ulicah. V veliki dvorani se vrše pod nadzorstvom za to določenih oseb razne otroške in telovadske igre. Prostori so zunaj in znotraj okrašeni z zastavami, s podobami in napisi, da vabijo mladino. Ako se to podjetje posreči, odprlo se bode v prihodnjih poletnih več takih zavodov. Že sedaj prihaja tja vsak dan do 300 otrok. Ta zavod se je ustanovil na mestne stroške.

Iz Rusije. Šolski svet v Odesi je izdal ukaz, ki določuje, da na nobeni javni kristijanski šoli ne smejo poučevati židje, če bi bili tudi usposobljeni. Tudi se svetuje, da bi krščanske rodbe ne jemale za domač pouk židovskih učiteljev. Plakati po ulicah opozorjujejo občinstvo na to odredbo šolskega sveta, ker židovski učitelji kvarijo нравstveno versko vzgojo.

Škodljivo kajenje cigaret se je med amerikansko mladino razširilo v neverjetni meri. V Mi-

napoli je preiskava dovela do prepričanja, da skoraj dve tretjini dečkov kadi cigarete in sicer v taki meri, da je upravičena skrb zanjih zdravje. Na jedni šoli se je pokazalo, da so vsi dečki brez izjeme kadilci. Vlada je torej izdala ukaz, ki strogo prepoveduje prodajanje cigaret nedoraslim dečkom. Učiteljem pa je ukazano, da strogo pazijo na to in naznanjajo prestopke tega ukaza. — Tudi pri nas bi bil tak ukaz umesten, ker mnogo je v mestih zamenjanih otrok, ki se navadijo kajenja, še predno vstopijo v šolo.

Čemu so učiteljska? Najvišje šolsko oblastvo v Italiji je spoznalo potrebo opozoriti, da so učiteljska v Italiji zato ustanovljena, da se v njih vzgojujejo učitelji, nikakor pa za vzgojo železničnih in poštinih uradnikov ali kupčijskih potovalcev. Iz tega poziva sklepamo, da si mnogi absolvirani kandidati iščejo kruha drugod, a ne pri učiteljstvu. Gotovo imajo učitelji tam dobro stanje (?) „P. z B.“

Ženske potovalke. Madame de Roy, dama iz odlične pariške družbe, že bolj v letih, šteje se med najslavnejše potovalke naše dobe. Obiskala je že Babilon, Ninive, Heliopolis, razvaline palmirske in one kraje, kjer je baje stal babilonski stolp. Sedaj potuje po Perziji. Ko je bil perzijski šah v Parizu, obljubil ji je varstvo in pomoč. Namen vsega potovanja si ji arheološke študije. Na potovanji jo spremlja samo njen stari sluga. — Dve mladi Američanki, Miss Bly, sodelovalka pri ča-

sopisu „New-York-World“ in Miss Bisland pa sta ravnokar dovršili potovanje okoli zemlje. Povod je bila stava, da to potovanje prej dovršita nego Phileas Fogg v znanem romanu Jules-Vernéja v 80 dneh. Čas je bil določen na 75 dni. Miss Bly je potovala proti vzhodu preko Evrope, po surskem prekopu čez Indijski in Veliki ocean v San Francisko in New-York. Posrečilo se ji je, da je potovanje končala v 72 dneh in 6 urah, kar se doslej še nikomur ni posrečilo. Miss Bisland pa je potovala nasprotno proti zahodu ter je prišla po tem poti v Hamburg ravno jedno uro prepozno, da bi se bila s tedenskim parnikom odpeljala v New-York in vsled tega ni prišla v določenem času nazaj.

Učitelji v pruski vojski. Pod tem naslovom smo v poslednji številki priobčili, kako se je državni poslanec Richter potezal za prusko učiteljstvo. Posledica njegove interpelacije je bila, da je prusko vojno ministerstvo že zaukazalo, da se mora učitelj kot izobraževalec ljudstva v vojni službi bolj spoznavati, da se z njim ne sme surovo ravnati ter je vedno ozir jemati na njegovo socialno stanje.

Zahvala. Slavno društvo „Slovenska Matica“ je blagoizvolilo naši dvorazrednici podariti več knjig iz svoje zaloge v vrednosti 10 gld., za kateri vedežni dar se najiskreneje zahvaljuje

voditeljstvo dekliške šole.

V Repnjah, dne 10. svečana 1890.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 104

okr. š. sv. Na jednorazrednici v Gribljah je razpisana učiteljska služba z letno plačo 450 gld., doklade 30 gld. in prostim stanovanjem v stalno ali tudi v začasno nameščenje.

Prošnje naj se oddajajo do 25. svečana 1890 pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,
dne 31. prosinca 1890.

Gozani s. r.

Št. 122

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Poljanah je stalno ali začasno popolniti drugo učiteljsko službo (posebno za učiteljice) z letno plačo 400 gld. in z jedno sobo za stanovanje.

Prošnje naj se službenim potem semkaj vlagajo do dne 1. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji,
dne 12. svečana 1890.

Schönberg s. r.

Listnica uredništva.

G. — e —: Lepa hvala! V to številko pa dopisa nismo mogli vzprejeti, ker je bil list že napolnjen. Hvala Bogu, da je dotična zvezda že v zatopu, kar sklepamo po izjavah v raznih slovenskih listih, a žal, da vender s svojimi nazori podpihuje priprosti narod zoper šolo in učiteljstvo. Izmed slovenskih listov niti eden še ni tako zaničljivo pisal o tej stvari in to na skrajnem konci 19. sto-

letja! Pred sto leti se o šolstvu gotovo ni smelo tako pisati in v prvi vrsti se moramo mi vprašati: „Kam pridemo?“ če se stvar tako nadaljuje. — G. A. K. v I.: Prosimo nadaljevanja. — G. J. D. v P.: Pride v prihodnjo številko. — Gg. L. J. v Št. J. in K. Č. v Št. V.: Prosimo potrpljenja. — G. A. L. v K.: Pride v prihodnjo številko primerno skrajšano. — G. V. R. v D. L.: Lepa hvala, prosimo še kaj o tem predmetu; za to številko je došlo prepozno. — Gg. J. B. v K. in K. G. v Št. G.: Prihodnjič.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; na ročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.